

Tas Latweefchhu draugs.

1843. 19 August.

33 scha lappa.

J a u n a s i n n a.

Is Pehterburges. Labba un teizama leeta gan irr skohlas, capehz gan ikweens prahrtigs zilweks no wiffas firds wehlehs, kaut jel wiinas wiffur, kur wehl waijaga, eezeltu; bet daschâ weetâ wiinas comehr wehl weli mekle. Tâ bija arri lishds schim eeksch ta zeema Nikanowa, kas irr Jaroslawes gubbermentê. To truhkumu ar skumju prahtu fajutte weens no schi zeema eedsihwotajeem, kam wahrdts Iwan Nikolajew. Schis wihrs bija tschakls us darbu un mantas tam ne truhke. Capehz warreja ardoht no sawas baggatibas diwi tuhktoschi rublus papihra naudâ, lai pagastam eezelt skohlu preeksch semneeku behrneem. Nu nahburgi atdarijsa azzis, mannijsa wiffi, kas wehl truhke, un preeks bija redseht, kâ ste id sahs weens par ohtru labprahrtigi samest dahwanas. Nabbagi dewe no sawas nabbadisbas, baggati no sawas baggatibas un — draudses skohla, pehz ihfa laika gattawa, jau fahk auglus nest. Leels pulks behrnu, kas zittkahrt bes mahzibas un darba wiffu baltu deenu apkahrt skraidsja, taggadit skohla fakemm derrigas mahzibas. Pats Keisers, zaur teesu dabbujis sinnahit no scha gohda-wihra, apdhwinaja to ar sudraba gohda-sihmi, pee fruchtihm nessamu, un kam irr wirfraksts: «Teem, kas ko labbu isdohmajuschi!» — Bes tam wiinam wehl sawadu gohda-grahmatu atfuhija. — Af, kaut jel arri zittas weetâs, kur wehl naw skohlas, ta pat dohmatu un barritu; un kaut jel arri tee kautijs, kam mas pee rohkas, sawu kapelku ne atrautu, — jo pulks masu dahwanu isdohd leelu mantu; — tad pateesi wiffur tahdi paschi augli rahditohs. Un sinnams, leelaku preeku ne weens ne warr dabbuhit par sawu naudu, ne kâ schis irr, kas muhschigt pastahw; jo kad jau senn deweis kappâ dussehs, wiina ilgi wehl svehtihs tee, kas skohla ko labbu mahzijuschees.

(G. E.)

Kas wehra nemmams, kad grahmatu raksta us zittu.

1) Ja rauga us to, ka blakka labbi melna un naw beesa. Ar pelleku, jeb bahlu, un beesu blakku slike rakstischana.

2) Gahda par kreetnu rakstamu spalwu. Lai schi irr smukki gluddi greesta, un schkirbina naw sohbaina, bet arri gludda. — Mahzees, pats rakstamu spalwu fewim greest. Labs spalwas-nasis gan ko makfa; bet arri irr us wiffu muhschu, ja to labbi taupissi.

3) Lal papihrs arr irr labs un gluds; ne tahds, kas blakku laisch zaur.

4) Raksti it labbi,zik spehdams, ta ka jits wiffu labbi warr saprost, un ka tam, lasshojt, ne waijag dauds puhletees.

5) Raksti sawu grahmatu tahdâ wihse, ic kâ tu ar zittu farunnatohs. Brangi

un augsti wahrdi ne mas ne waisag. Vehz tahnem grahbstoht, dohmas lehti fajauzahs, un par to zits tewi wehl apfmeij. Bet raksti tikkai tahnus wahrbus, ko zits lehti un labbi warr sanemt un saprast.

6) Lai tawa grahamata irr ihfa, un fakki zittam tik dauds ween, zif waisjaga.

7) Ur dauds gohda wahrdeem ne waisjag usrunnaht to zilweku, us ko sawu grahamatu gribbi rakstiht; lai tik paleek pee teem wahrdeem: go h̄digs, woi ze enigs; tee irr gan.

8) Appafschâ, grahamatas gallâ uswelt' sawu wahrdu pa labbu rohku, un zittu ne ko.

9) Ne aismirski arri, peeminneht to deenu, kad sawu grahamatu effi rakstijis; un peeleez' arr' gadda skaitli.

10) Lai zitti, kas proht, tewim parahba, kahdâ wihsé grahamata pareisi ja saleef, ta ka zits ne warr atlekt un laffih.

11) Grahmatu labbi falizzis, aiseegele to ar labbu lakk, kas ne atlezz no pasvihra, kâ gan sliks lakkis darr.

12) Usspeed' pîtschaptu, bet ne kaut kahdu naudas gabbalu; jo blehdneeks tad sawu grahamatu lehti warrehs atrafisht, un, lakk pee ugguns mihsstu padarrijis, atkal ar naudas gabbalu aisspeest; un ne weens tad to blehdibu ne warrehs manniht.

13) Un pehdigi us grahamatas mugguru ja usraksta ta zilweka wahrds, us ko schi grahamata rakstita, un pilsfehtas, woi mahjas wahrds, kur tas dsihwo; un ja winsch dsihwo; woi deenestâ irr, pee zitta eeksch pilsfehtas, tad arri scha zilweka wahrds ja pee minn; tapat usraksti arr' eelas wahrdu.

****n.

S a r u n n a f c h a n a s,

kâ kahds mahzitajs Wahzsemme irr sarunnajes ar zitteem no saweem draudses behrneem,

pahr mahjas krusu jeb dsihwes nelaimi.

Leezibas, ko astor wihi, zittkahrt leeli dsehraji, sawai sahtibas be edribai irr dewuschi.

(Beidsama pusse.)

6. Zits dsehrajs no few atkal stahsta ta: Peezpadsmiit mehneschi irr aissgahjusch, kamehr es wairs ne kahdu schnapst ne esmu dsehris, un irr ta zerriba, ka es, kamehr Deews manni liks dsihwoht, brandwihnu wairs ne bauidischi. Es jau fenn to esmu wehlejis, tahds gohdigs zilweks kluht, kâ es taggad zaur Deewa schehlastibu esmu. Man ar ween bija labs deerabihjigs prahs, un tas man arri lichds schim irr pasargajis, ka es leels dsehrajs ne esmu paltzis; es tik ween ne simaju, ka to buhs esfahkt, to pa wissam noraddinates, rihtâ, pussdeena un wokkarâ kahdu glahsiti dsert, un daschreisi wairak us gohda dsihrehm. Weens gohdigs wihrs, no manneem firbdsmitkeem draugeem, man us ihsteni zellu irr weddis. Deewam un schim draugam es no wissas firbs pateizu, ka es taggad gohdigs un ihsteni wessels zilweks esmu paltzis. Tee scham, tas wissulabbakajs padohms, no plihteschanas issargatees irraid, kad zilweks pa wissam brandwihnu wairs ne bauada; jo schis dsehreens irr tik wiltigs, ka paschi gadbigi dsehraji drish nespelzigi paleek, tahn kahrdinaschanahm pretti surretees, jo prohjam aissween wairak no ta bauidiht. Es daschadus padohmus esmu isprohwejis, bet es to kahroschanu, wairak dsert, ne spehju allaschin pahrwarreht. Zaur to ween, ka es ne kahdu brandwihnu wairs ne dserru, zaur to taggad jau 15 mehneschus man nav

ne kahda kahroschana pehz to ne usnahze. Zaur to man tas labbums irr nahzis, ka es taggad wairak ehdu, man arri salbaks meegs naktis, un wairak meera un libgsmibas firdi, es sawu Deewu wairak no firds pee sazu un flaveju, es labprahigs un uszih-tigs esmu pee saweem darbeem, tee man arri labbaki isdohdahs. Es nu arri Deewam swichti esmu sohlijis, ar winna schehligu paligu scho jaunu dschwochanu ne atstaht. Es ween gauschi noschelou, ka ne jau 20 gaddus agraki ne kahds mihsch rads, woi draugs manni scho labbu padohmu naw dewis.

7. Zits, glihti un baggatigi apgehrbts kohpmannis atkal stahstija no fewis: Man japatelz tahm sahtibas beedribahm muhsu pilsfehtâ, ka es taggad tik gaddigi dschwojtu un ne pahrleku stiprus dsehreenus dserru. Nu jau wairak ne ka 600 no muhsu pilsfehtnekeem peederr pee sahtibas beedribahm; schee wissi swichti irr sohlijuschi, gaddigi buht pee baudischanas tahdu dsehreenu, kam spiritus irraid, un wissi, kas winneem irr peekrituschi, un pehz winnu likkumeem turrabs, irr lohti prezigi vahr to. Es pashtstu kahdu zilweku, kas no deewabihjigeem gohdigeem wezzakeem rahtin bija mahzijts un deewabihjachanâ aubsehts, tas arri ka gohdigs un gaddigs jauneklis laubâ eedewahs. Schis zaur apdohmigu tikkuschu darboschanu sawâ kahrtâ un prezze-schanâ un zaur taupigu dschwochanu, arri zaur labbu laimi eeksch sawas andelescha-nas, labbu teefu naudu bija pelnisis un sakrahjees. Schis pehzaki bija pa masam ueh-mees stiprus dsehreenus negaddigi baudiht, brangi, kahrgi, lepnigi un tehrigi dschwoht, un palikke pehzaki leels dsehrajs, pakahwahs us saweem laudim, un pats ne bija wairs tik uszih-tigs sawâ ammatâ. Winsch pamette zaur to sawu gohdu un labbu flawu, to saweju mihlestibu, tee behrni ar bishjachanu atrahwahs no winna, ka winsch teem tuwu nahze peedsehrutschâ prahrtâ; sawu laulatu draugu winsch daub-sreis atradde eeksch assarahn, ar dseesmu grahmatu rohkâ, laikam Deewu luhdamu par sawu pahrwehrstu draugu. — Schis aissween dsillaki eekritte sawâ palaidigâ dschwochanâ. Es wehl atminnohs, ka winsch pee weena no tahm pehdigahm schuh-poschanas dschrehm, 8 deenas tur, weenabi rihsis un plitejis, ka pummirris eelâ bija nokrittis. Tahdâ buhschanâ wehl zitti schehligi zilweki winnu us mahjahm nesse, pehz kahdu brihdi winsch tomehr atdschijahs. Schis negohds, ko winsch few poscham bija darrijis un zaur ko winsch tohs sawejus gauschi bija noskumminajis, winnam ta pee firds gahje, ka tas nu arri geeti apnehmohs teem sahtibas beedream peekrist, ko winsch daudsreis bij apfmebjis. Winsch arridsan ar sawu gaspaschu tur nogahje, kur tee sahtibas beedri fanahk. Winsch — labbak fazzischu es (jo es pats esmu tas wihrs) es luhdsu pasemmig, ka atgreesigs grehjineeks: lai tee man arr' usnemmi sawâ beedribâ, tee man eedewe beedribas likkumus, es wissu to ar wissu firdsskaidribu apfohliju, sawu wahrdu parakstiju, un lihds schai deenai es arri pehz sawahm swichtahm apfohlichchanahm esmu dschwojis. Meers taggad walda mania nammâ, manna gaspascha un manni behrni atkal mihschun padewigu firdi manni rahda, es tik patt atkal ruhpigi un tikkuschu sawus darbus padarru, wissumihlaki pehz nobeigteem dar-beem sawu wakkas laiku parwaddu mahjas pee teem sawejeem, un wairs ne, ka pas-preeksch, wihna nammâ. Igus gaddus man mohzija fleppus, fewischki pawassarâ un ruddennâ ar kruhschufahpehm, bet kamehr es schehkeni, puntschu, wihnu un zittus stiprus dsehreenus itt retti un gaddigi baudu, un wairak ikdeenas uhdeni dserru, tas mehr, paldees Deewam! es daschadas wahsibas esmu pametis, ta ka es taggad

wesselaks esmu, meerigt un laimigi ar teem sawejeem taggad dñihwoju. Deews arri schehligi no jauna likke laimotees pee manneem ammata darbeem. Lai tas mihtajs Deews, pee ka es nu arri waltak turrohs, man schehligi pasarga no jaunahm kahrdinashanahm, ka es ta sawas dñihwibas warretu preezatees. Ak! kaut wissi zilweki pee laika mahzitohs, ta, ka es, vahr saweem launeem kahrumeeem waldbiht, ka see arri atgreesigi un ta lichds arri laimigaki zilweki kluhtu, kahds es zaue Deewa schehligu paligu esmu palizzis.

8. Atkal zits, zittkahrt dsehrajs, stahsta, ka tas no sawas plikteschanas irr atgreesees: Diwi gaddi irrajd, Kamehr es brandwihnam esmu atfazzis, un vahr to arri gauschi preezigs esmu, jo tamehr es esmu wesselaks ut stiapraks. Esfahkumā biju apfohlisis, wesselu gaddu to ne mas baudiht, jo es biju schaubigs sawā prahā, wot es, ka harba zilweks, sawus gruhkus darbus bes brandwihna warrefchoht padarriht; bet taggad es atfistu un esmu vahrleezinahs, ka es negudres zilweks esmu bisis, ka to ne gribbeju tizzeht, par ko dauds zitti zilweki stakdru leeziba irr dewuschi. Es tadeht nu arri zeeti preefch Deewa esmu apnehmees un no firbs, zaure wissu sawu muhschu scho kattigu dsehreenu pa wissam wairs ne baudiht. — Us to taggad laimigi ar' esmu vahr runnajis sawus trihs brahlus, sawu mahsi un seewu, kas ar man arri daschreis sawu schnapst dsehre. Mehs wissi tahdu stitru un dahrgu dsehreenu wairs ne zeenijam, arri vēbz to ne mas ne kahrojam. Man gan bailes bija sawas seewas tehwa vēbz, ka tas man ne paklaufis, jo wisch jau 35 gaddus to daudsreis negaddigi bija baudijs, un to mehr Deews man palihdsesa arri wiñnu atgrest. Us muhstu mihtigahm leelahm un pastahwigahm luhgschanahm wiñsch nu itt retti kahdu schnapst dsere. Kamehr es brandwihnu sawā mahjā wairs ne turru, tamehr wiñsch us krovgu wairs ne eet, un arri, ta ka mehs, us gohda dsehrehm gaddigi allu dsere. Zaure tahdu gaddigu buhfschanu mehs taggad deewabihjigi, mihtigi un meerigt sawā starpa dñihwosam, ar wesselbu labprahsti un muddigi sawus darbus pastrahdajam. Es ne warru wissu to labbumu un to lablahschanan istkahstiht, ar ko Deews mannu mahjas waldischanu irr aplaimojis un schehligi apfwehlijis.

Schē nu beidsahs tafs farunnaschanas ta wezza mahzitaja Wahfsemme ar saweem draudses behrneem. Juhs jau effat lassifuschi, ka wiñsch welti us teem ne bija runnajis, bet ka Deews wiñnu likke to preeku redseht, ka leelaks pulks no teem brandwihna dsehrajeem tanni apzeemā schim dsehreennam atfazzija, un labbus auglus no ta drihs wehra likke.

Arri tu, mihtajs lassifajs, kam par labbu schahs farunnaschanas tawā wallodā irr tulkotas, tu taggadir finni, kas tew nu sadohma no brandwihna baudischanas. Tu effi lassifis, kas tew ne ween, ta prahsigam zilwekam, bet arri ta paklaufigam Deewa behrnam un Kristus mahzeklam, veenahkabs. Lai Deews dohd! ka tu zaure apdohmigu lassifchanu arri effi peenehmees svehta gudribā bet arri peemihlibā vee Deewa un pee wiñseem deewabihjigeem, gohdiçem un kristigeem zilwekeem. Ja tu arri few wahnigu atrohdi, tad nemmi schahs pamahzischanas arri pee firbs. Schi stanu lai tew welti ne pamahjā, aislege wissu besdeewibu un wissas pafauligas eekahroschanas, gaddigi, taifni un deewabihjigi dñihwoht schinni pafaulē. (Tit. 2, 12.)

J. G. A.